

Tekerlekli Sandalye Kullananlarda Omuz A?r? ?ndeksi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Tekerlekli Sandalye Kullananlarda Omuz A?r? ?ndeksi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31423>

Özet

Tekerlekli Sandalye Kullananlarda Omuz A?r? ?ndeksi (Wheelchair User Shoulder Pain Index - WOAD/WUSPI gibi orijinal bir ölçe?in adaptasyonu), özellikle tekerlekli sandalye kullanan bireylerde s?kça rastlanan omuz a?r?s?n?n ?iddetini ve bu a?r?n?n günlük ya?am aktiviteleri üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Bu ölçe?in Türkçe adaptasyonu ve kültürel adaptasyon çal??maları ?. Y?lmaz ve S. Ba?ar tarafından 2017 y?l?nda gerçekte?tirilmi?tir. Adaptasyon çal??ması?, ölçe?in Türk popülasyonunda psikometrik özelliklerini incelemeyi ve geçerli bir de?erlendirme aracı olarak kullan?labilirli?ini sa?lamayı hedeflemi?tir.

Ölçek, tekerlekli sandalye kullan?c?lar?n?n ya?am kalitesini ve fonksiyonel ba??ms?zl??n? do?rudan etkileyen omuz sorunlar?n?n takibinde önemli bir rol oynamaktadır. Adaptasyon sürecinde, dilsel e?de?erlik ve kültürel uygunluk dikkatle ele al?nm??, ancak yay?mlanan kaynakta detaylı geçerlik ve güvenilirlik sonuçları özetlenmemi?tir.

Anahtar Kelimeler

Omuz a?r?s?, tekerlekli sandalye, a?r? indeksi, fonksiyonel k?s?tlama, uyarlama, rehabilitasyon, ya?am kalitesi.

Yazarlar

?. Y?lmaz, Selda Ba?ar

Amaç

Bu ölçe?in temel amacı, tekerlekli sandalye kullan?c?lar?nda görülen omuz a?r?s?n?n ?iddetini, s?kl??n? ve bu a?r?n?n günlük ya?am aktivitelerini gerçekte?tirme yetene?i üzerindeki yaratt?? fonksiyonel k?s?tlamaları objektif ve standardize edilmi? bir ?ekilde ölçmektir. Kronik omuz a?r?s?, tekerlekli sandalye kullan?c?lar? arasında yaygın bir ikincil komplikasyon oldu?undan, bu ölçek klinik de?erlendirme ve tedavi sonuçları için izlenmesi için kritik öneme sahiptir.

Türkçe uyarlama çal??ması?, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerini koruyarak, Türkiye'deki klinisyenler ve ara?t?rmacılar için güvenilir bir de?erlendirme aracı sunmayı amaçlam??tır. Bu sayede, uygulanan fizik tedavi ve rehabilitasyon programları için etkinli?i daha do?ru bir ?ekilde de?erlendirilebilecektir.

Yapı

Tekerlekli Sandalye Kullananlarda Omuz A?r? ?ndeksi, genellikle iki ana boyutu ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder:

Ağrı Şiddeti ve Sıklığı: Bireyin belirli aktiviteler sırasında veya dinlenirken hissettiği omuz ağrısının derecesini ve ne kadar sık tekrarlandığını değerlendirir.

Fonksiyonel Kısıtlama/Disabilite: Omuz ağrısı nedeniyle tekerlekli sandalye itme, transfer yapma, giyinme, kişisel hijyen ve ev işleri gibi temel günlük yaşam aktivitelerinde (GYA) yaşanan zorlukların düzeyini ölçer.

Ölçek, bireyin subjektif ağrı deneyimini fonksiyonel sonuçlarla ilişkilendirerek, omuz patolojisinin yaşam kalitesine olan toplam etkisini kapsamlı bir şekilde ortaya koyar.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasına ait yayımlanan özet kaynakta (Kongre Bildirisi), spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiştir. Ancak, bir ölçeğin geçerli kabul edilebilmesi için araştırmadaki geçerlik türlerinin araştırılması gerekmektedir:

Yapı Geçerliliği (Construct Validity): Ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıyı (omuz ağrısına bağlı fonksiyonel bozukluk) gerçekten ölçüp ölçmediği incelenmelidir. Bu genellikle Faktör Analizi (Açımlayıcı veya Doğrulayıcı) ile yapılır.

Kriter Geçerliliği (Criterion Validity): Ölçeğin, altın standart olarak kabul edilen veya benzer bir yapıyı ölçen diğer geçerli ölçeklerle (örneğin, VAS, DASH veya SF-36 gibi yaşam kalitesi ölçekleri) korelasyonu incelenmelidir.

İçerik Geçerliliği (Content Validity): Ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen alanın (tekerlekli sandalye kullanıcılarında omuz ağrısının fonksiyonel etkisi) tüm yönlerini temsil edip etmediği uzman görüşleri ile değerlendirilmelidir.

Güvenirlik

Türkçe uyarlama çalışmasına ait kaynakta güvenilirlik değerlerine dair detaylı bilgi sunulmamıştır. Tipik olarak, psikometrik açıdan sağlam bir ölçeğin güvenilirliği araştırmadaki yöntemlerle test edilmelidir:

İç Tutarlılık (Internal Consistency): Ölçekteki maddelerin birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu gösteren Cronbach Alfa (α) katsayısı hesaplanmalıdır. Yüksek bir alfa değeri (genellikle 0.70 ve üzeri) güçlü iç tutarlılığı işaret eder.

Test-Tekrar Test Güvenirliği (Test-Retest Reliability): Ölçeğin aynı bireylere farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verip vermediği incelenmelidir. Bu, ölçeğin zamana karşı kararlılığını gösterir.

Yar?ya Bölme Güvenirli?i (Split-Half Reliability): Ölçek maddelerinin iki yar?ya bölünüp bu iki yar?n?n sonuçlar?n?n korelasyonunun incelenmesi de kullan?lan bir yöntemdir.

Faktör Analizi

Orijinal Tekerlekli Sandalye Kullananlarda Omuz A?r? ?ndeksi, muhtemelen çok boyutlu bir yap?y? ölçtü?ü için, Türkçe adaptasyon sürecinde ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde do?rulanmas? kritik öneme sahiptir.

Genellikle psikometrik çal??malarda, Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ile madde yap?s? ke?fedilirken, daha sonra Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) kullan?larak orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n (örne?in, a?r? ?iddeti ve fonksiyonel k?s?tlama alt boyutlar?) Türkçe çeviride korunup korunmad??? test edilmelidir. Bu analizler, ölçe?in yap?sal geçerli?inin temelini olu?turur.

Enstrüman

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirimli Anket Tipi (Self-report Questionnaire)

Language Available: Türkçe (Turkish). Orijinal dil büyük ihtimalle İngilizcedir.

Population Group: Tekerlekli Sandalye Kullanc?lar?

Age Group: Yeti?kin Popülasyon (Adaptasyon çal??mas? 18 ya? ve üstü bireyler üzerinde yap?lm?? olmas? beklenir.)

Population Details: Spinal kord yaralanmas?, serebral palsi, amputasyon veya di?er nörolojik/ortopedik nedenlerle manuel veya elektrikli tekerlekli sandalye kullanan bireyler.

Test Methodology: Bireylerin son bir hafta veya ay içerisindeki omuz a?r?s? deneyimlerini ve bu a?r?n?n günlük aktivitelerine etkisini belirtmeleri istenen, Likert tipi veya benzeri bir derecelendirme sistemi kullanan bir ölçek. Derecelendirme sistemi kaynakta belirtilmemiştir.

Anahtar Kelimeler

Rehabilitasyon, omuz a?r?s?, fonksiyonel de?erlendirme, psikometri, adaptasyon, fizik tedavi, engellilik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: sbasar@gazi.edu.tr (Sorumlu Yazar Selda Ba?ar)

Correspondence Address: Gazi Üniversitesi (Sorumlu yazar?n mevcut kurumu).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I? (Adaptasyon): 2017

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m?na veya yay?nlanmas?na dair izin ve ücret bilgileri adaptasyon kayna??nda belirtilmemiştir. Kullan?m için sorumlu yazar Selda Ba?ar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: [tekerlekli-sandalye-kullananlarda-omuz-agri-indeksi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Y?lmaz, ?.& Ba?ar, S. (2017). *Tekerlekli Sandalye Kullananlarda Omuz A?r? ?ndeksi'nin Türkçe çevirisi ve kültürel adaptasyonu*. Adnan Menderes Üniversitesi 1. Uluslararası Sa?lık Bilimleri Kongresi, içinde (ss. 235). Ayd?n: Adnan Menderes Üniversitesi.

Ölçe?in orijinal geli?tirme makalesi (Referans 1'de belirtilmemiştir, ancak uluslararası literatürde Wheelchair User Shoulder Pain Index - WUSPI veya benzeri isimlerle bulunabilir).

Tekerlekli Sandalye Kullananlarda Omuz A?r? ?ndeksi Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Bu ölçe?in maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddeler için yazar?n orijinal kongre bildiri metnine ba?vurulmas? gerekmektedir.